

Pitches: vier circulaire demonstratieprojecten in haven en stad

Heat to Power, H. Lever (BdBGreenpower)

Van storten naar bouwstof, J. van der Loo (Tronox)

Pyrolyse voor cateringafval, biomassa tot restmaterialen haven en industrie, D. Jaspers (CE Delft)

Een ecosysteem in de stad: maakindustrie uit afvalstromen, G. Curtessi (Sugu Warehousing)

i.s.m.

The power to green your business

Heat to Power

Energiewinning uit proceswarmte,
bijvoorbeeld bij de koeltoren

Rotterdam, 18 januari 2017

Harold Lever

Directeur BdBGreenpower/ArteqPower

h.lever@bdbgreenpower.nl

Warmte heeft waarde

Als je de (rest)warmte nu toch weggooit, maak er dan stroom van

Warmte + Koeling

+

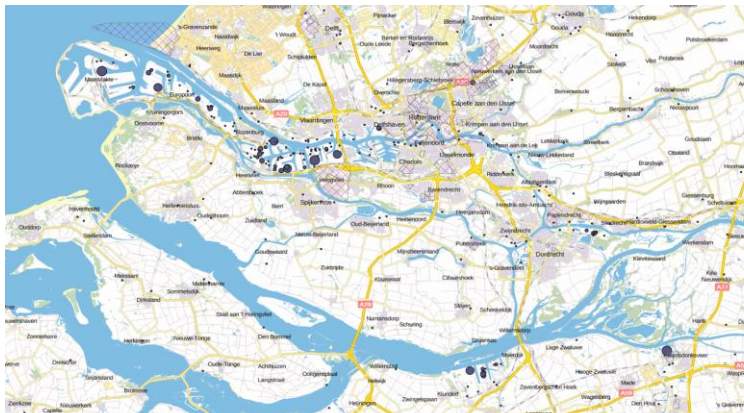
ORC

=

Power

Potentieel: 5 Mio € elektriciteit uit restwarmte

Hotspots van CO2 en warmte

gasverbruik industrie (NEV)		380	PJ
Schatting restwarmte	50%	190	PJ
Schatting pot. hergebruik warmte	25%	47,5	PJ
Schatting pot warmtenet	20%	38	PJ
Schatting niet economisch bruikbaar	50%	95	PJ
Schatting conversie naar elektriciteit	5%	9,5	PJ
Conversie-efficiency	5%	0,475	PJ
		132	GWh
waarde MWh		€ 40	Euro
Markt elektriciteit uit restwarmte		€ 5.277.778	Euro

Rapport restwarmte CE Delft: 50 PJ beschikbaar landelijk

Rendement: hoe heter hoe beter

Maak de koeltoren energieneutraal!

- **Hoe hoger de (gemiddelde) temperatuur, hoe hoger het rendement van de ORC.**
  - Denk bij 90 °C aan 5 %, bij 400 °C aan 15 % elektrisch rendement
  - Condensorwarmte beter dan koelwater
- **Input: stromen van minimaal 100 kWth.**
  - Hoe constanter de warmteaanvoer, des te beter wordt de ORC benut.
- **Des te duurzamer de warmte, des te waardevoller de stroom**
  - bijvoorbeeld biomassa als oorspronkelijke bron voor de warmte geeft SDE subsidie en/of belastingvoordeel (EIA) om de business case te verbeteren.
- **Hoe hoger de lokale stroomprijs, des te meer waarde heeft de opgewekte stroom**
- **Terugverdientijd: 3 – 7 jaar**

Pilot installatie bij Plant One

BdBGreenpower:

- Filosofie: Duurzaam rendabel
- Verduurzaming energiehouding:
  - Besparing
  - Optimalisatie
  - Inzet duurzame energie
- We adviseren, en investeren graag mee als we de casus interessant vinden!

Bedankt voor uw aandacht!

Harold Lever
h.lever@bdbgreenpower.nl

TRONOX

“Van storten anorganische stroom tot secundaire bouwstof”

Joan van der Loo – SHEQ Manager Tronox Pigments (Holland) BV

Tronox Botlek - 54 jaar TiO₂ Productie

★ Stamford Corporate Office ▲ Research and Development ● Operations ■ Asia-Pacific Sales and Service Offices

- 1962: Tiofine start TiO₂ fabriek met het sulfaatproces (15 kton/jr)
- 1989: Transformatie naar het chlorideproces (45 kton/jr)
- 2011: groei naar 90 kton/jr
- ca 260 werknemers, 24/7 operatie

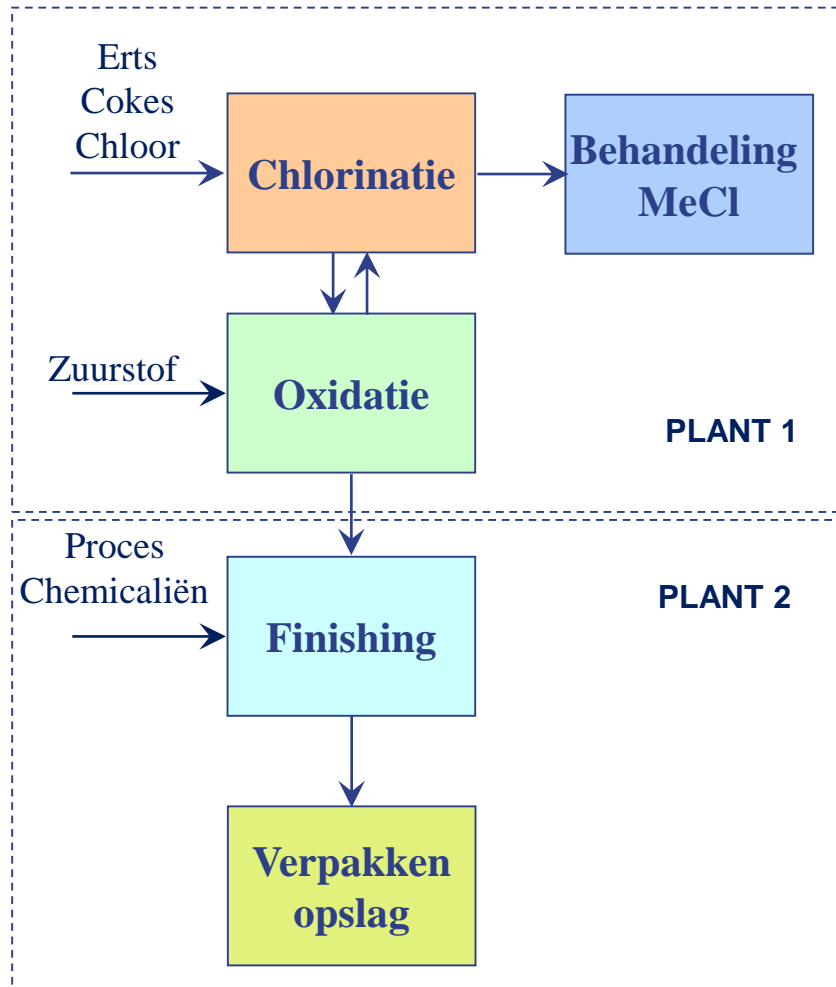

Reststromen:

- 45 kton/jr filterkoek → gestort op de Maasvlakte
- 40 kton/jr verontreinigd zoutzuur (14 w/w%) → geneutraliseerd en geloosd

Chlorideproces

Chlorinatie

- (~90%) TiO_2 en (~10%) non- TiO_2 (metaaloxiden) in erts reageert met chloor en cokes tot TiCl_4 en metaal chlorides (vooral ijzer chlorides). TiCl_4 wordt gescheiden van metaal chlorides en gezuiverd.
- Afgas (CO) wordt verbrand met opwekking van stoom, restanten HCl en TiCl_4 worden gewassen tot vorming van **zoutzuur**.

Behandeling metaalchloriden

- **metaalchlorides** en **zoutzuur** worden geneutraliseerd met kalkmelk, vaste stof wordt gefiltreerd en afgevoerd (**filterkoek**), afvalwater wordt geloosd.

Oxidatie

- TiCl_4 wordt omgezet in TiO_2 met zuurstof, chloor gaat terug naar chlorinatie.

Finishing

- TiO_2 deeltjes krijgen een coating (verf, plastics, papier) en gemalen tot de vereiste deeltjesgrootte.

Nuttige toepassingen voor de reststromen

Filterkoek

Samenstelling:

- 18% blowover (niet-gereageerd erts en cokes uit chlorinatie)
- 30% metaal hydroxiden
- 7% chlorides
- 45% vocht

Kernmerken:

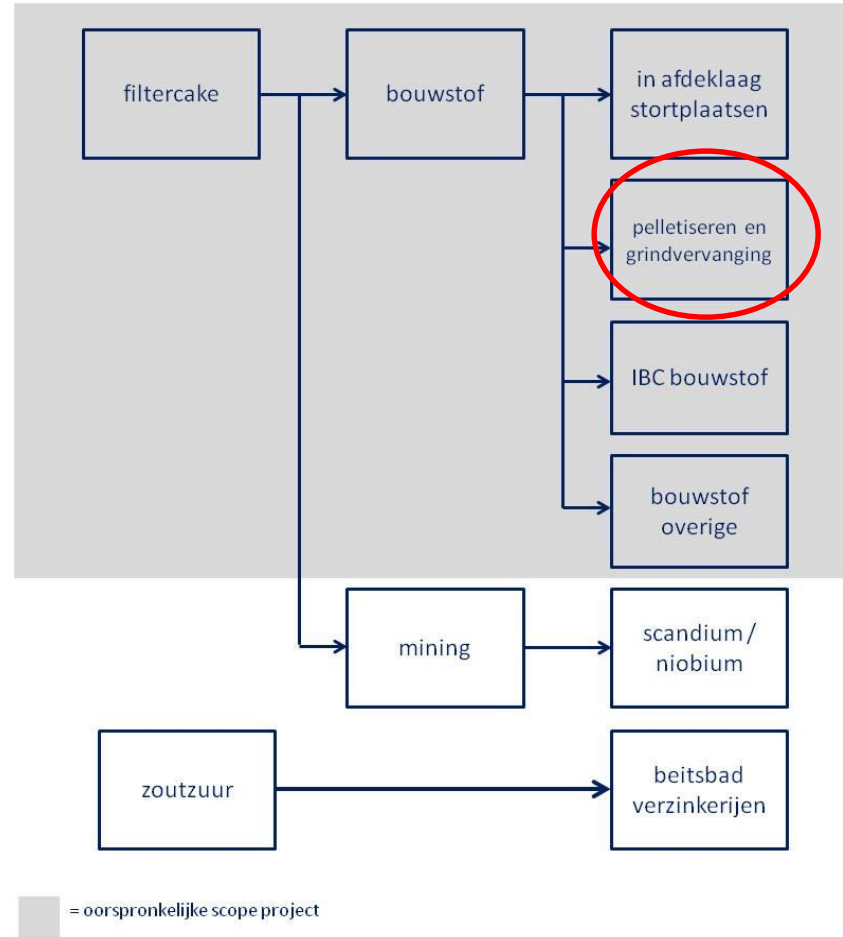
- radioactief meldingsplichtig materiaal (U/Th): $A_{\text{conc}} = 1,5 - 3,5 \text{ Bq/g}$
- bevat zeldzame aardmetalen (Sc, Nb)
- chlorides zijn moeilijk uit te wassen
- steekvast/'vettig'

Randvoorwaarden/uitdaging om filterkoek als secundaire bouwstof toe te passen:

- radioactief vrijgesteld materiaal: $A_{\text{conc}} < 1 \text{ Bq/g}$
- uitloging, m.n. chlorides

Nuttige toepassingen voor de reststromen

Fase 1: Inventarisatie

Nuttige toepassingen voor de reststromen

Meest concrete en milieuveilige optie: maken van pellets als grindvervanger in beton.

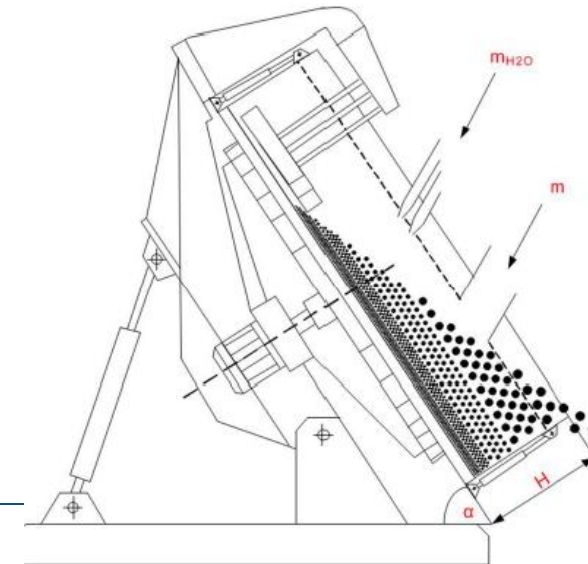
-> door dubbele insluiting geen ongewenste elementen in het milieu

Fase 1 (maart 2016): Ketenpartners gevonden → intentieverklaring:

- Tronox: levert reststroom filterkoek (basismateriaal)
- AVR: levert reststroom vliegashoudend Topcrete (binder)
- Pelt & Hooykaas: investeert en opereert pelletiseringsinstallatie, heeft marktafzet

Fase 2 (juli-dec 2016)

- Labtesten bij universiteit Freiberg: focus op receptuur
- Conclusie: pellet niet sterk genoeg
- Doel vervolg: ook focus op verhardingsproces

Nuttige toepassingen voor de reststromen

Fase 3

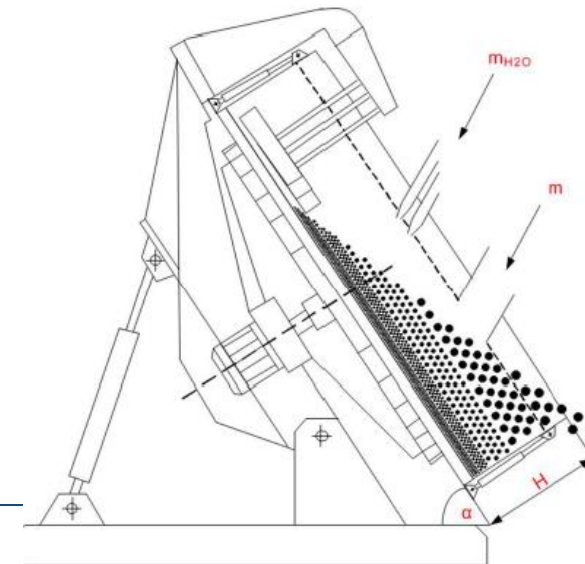
- Jan 2017: nieuwe labtesten bij BASF
- Maart 2017: juiste receptuur bekend

Fase 4 (2017-2018)

- Toepassingstesten in beton (1 jaar)
- Certificaten, vergunningen, vinden launching customer
- Investeringsbeslissing nieuwe installatie Rotterdam

Maar ook: LCA!

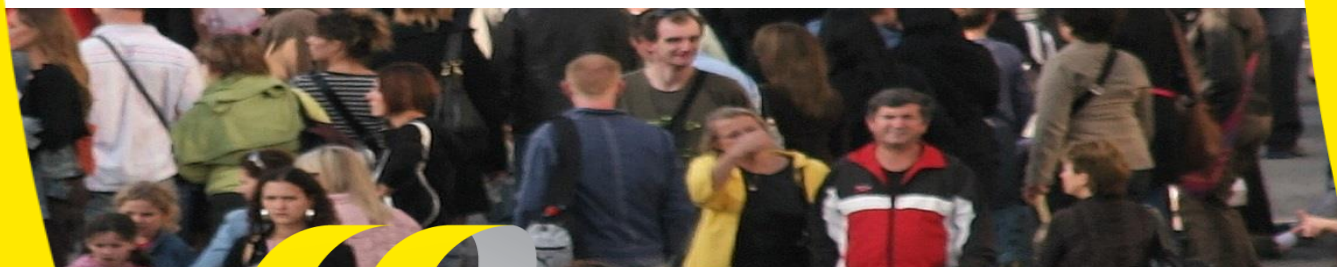
Vanuit circulair denken kan de leverancier van de pellets ook de eigenaar blijven die verantwoordelijk is voor alle volgende toepassingen van het materiaal.
Hoe realistisch is dit?

Thermal valorisation of caloric residues

Evolution to high-quality marketable fuels

CE Delft

- Independent research and consultancy since 1978
- Sustainable transport, energy and resources
- Know-how on economics, technology and policy issues
- 50 Employees, based in Delft, the Netherlands
- Not-for-profit

Clients: European Commission and Parliament, national and regional governments, industries and NGO's

All our public publications on www.cedelft.eu or @CEDelft

Thermal valorisation of non-recyclable residues

Bron: www.duurzaamgebouwd.nl

Today:

- Incineration or land filling

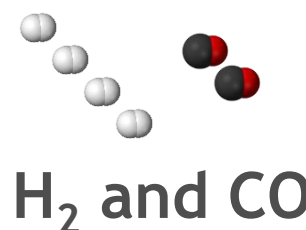
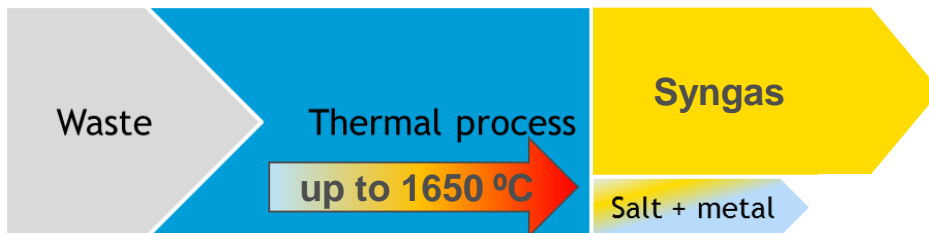
Tomorrow:

- Thermal conversion into high value liquid energy carriers and/or chemicals
- Option for decentralised efficient at site solution
- Essential for residue recovery in biobased economy

Thermal conversion products

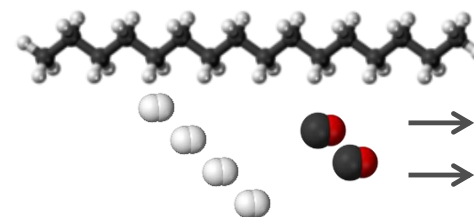
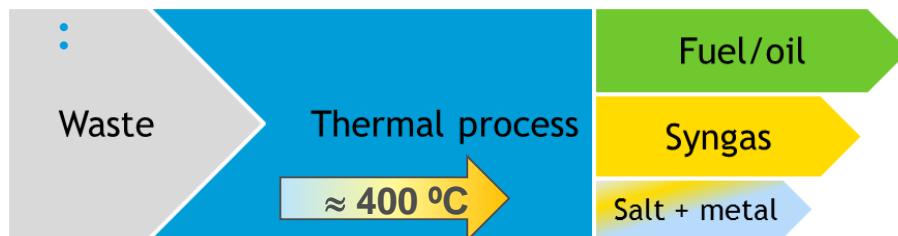
1. Gasification

→ Power
 → MeOH → HAc

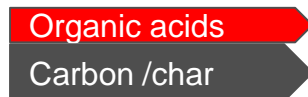
2a. Hydropyrolysis (≈ cat cracking)

→ Fuel market
 → Power
 → Power
 → MeOH → HAc

2b. Pyrolysis:

+HAc, and char

Target markets for distributed waste-to-fuel processes

Where would this solution be most optimally situated?

1. Industrial sites where:

- a. Caloric waste is available and its discharge is costly
- b. High/rising power and fuel cost is encountered
- c. Preferably with a presence of a CHP/energy generation
  - Energy intensive industries with waste and CSR minded

2. (Remote) communities where there is a:

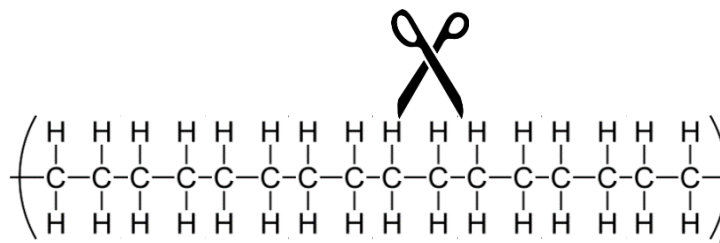
- a. Problematic waste discharge
- b. Desired local energy generation (IPP)
- c. CO₂ emission reduction targets
- d. Isolated off-grid locations, where it replaces fossil power / diesel gen-sets
  - Remote sites, airports, harbours, islands and municipalities

Three generations of pyrolysis technology

1. First generation

Input: plastics, tyres and waste oils

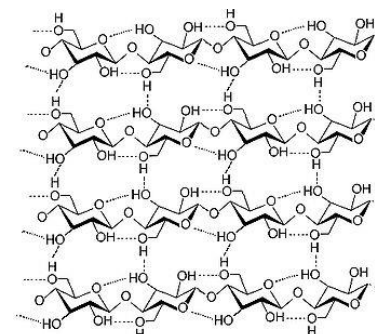
2. Second generation - hydrotreatment step with external H₂ source

Input: biomass, plastics, tyres and waste oils

3. Third generation - internal hydrotreatment

Input: biomass, plastics, tyres and waste oils

Chemically bound oxygen is removed in the hydro-pyrolysis processes

System set-up with pre-treatment is waste specific

Shredding

Hydro-cracking

Bio-CHP

Biomass + plastics
containing waste

Secondary
solid fuel

Waste derived
green fuels

Contact

CE Delft

ir. Diederik Jaspers MBA

Coordinator Industrial Energy

www.cedelft.eu

jaspers@ce.nl

+31(0)6 1940 1702